

ADAM
JOHNSON

Pulitzer Prize winnaar

Als

HET LOT

VERHALEN

lacht

Over het boek

In zes meesterlijke verhalen duikt Johnson in verhalen over gewone mensen in ongewone situaties. Een programmeur die troost vindt in een digitaal evenbeeld van de president van de Verenigde Staten; een jonge man die naar de moeder van zijn zoon zoekt in een door de orkanen totaal geruïneerd Louisiana; een beklemmend perspectief van een vrouw met kanker die tussen slaap en wake leeft; een voormalige bewaker van een Stasi-gevangenis in Oost-Duitsland die fel zijn verleden ontkent, zelfs als de stukjes daarvan voor zijn deur gelegd worden. En last but not least twee deserteurs uit Noord-Korea die zich proberen aan te passen in het Zuid-Koreaanse Seoul terwijl een van hen de vrouw die hij heeft achtergelaten maar niet kan vergeten.

Deze verontrustende, aangrijpende, onvergetelijke en tijdloze verhalenbundel over liefde en verlies, natuurrampen, de invloed van technologie en hoe het politieke klimaat persoonlijkheden kan vormen is een onmisbare gids voor onze nieuwe eeuw.

Over de auteur

Adam Johnson is de auteur van *Gestolen leven*, dat onder andere bekroond werd met de Pulitzer Prize voor fictie. De roman werd door veel media uitgeroepen tot boek van het jaar en is in meerdere landen succesvol verschenen. Met *Als het lot lacht* bewijst Johnson wederom een van de grootste hedendaagse auteurs te zijn: het won de National Book Award en het stond internationaal op verschillende lijstjes van beste boeken. Johnson geeft les aan Stanford University en woont met vrouw en kinderen in San Francisco.

De pers over dit boek

'Een episch hoogstandje van vertelkunst.' – Zadie Smith

'De verhalen zijn krachtig en memorabel. Vaak grappig, zelfs wanneer ze hartverscheurend treurig zijn, bieden ze een van de meest ware voldoeningen van het lezen: de mogelijkheid om weg te zinken in werelden die we niet tot nauwelijks kennen.' – *Publishers weekly*

'Bitterzoet, elegant, vol van door schade en schande vergaren wijsheid: geen gewoon boek.' – *Kirkus Reviews*

'Adam Johnsons verhalen verdienen alle aandacht. Als auteur is hij altijd scherpzinnig en moedig; zijn zinnen zingen en pronken en bruisen altijd, leggen het zwijgen op en spoelen over de lezer heen.' – *New York Times Book Review*

Van dezelfde auteur

Gestolen leven

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de romans en literaire thrillers van uitgeverij Signatuur? Meldt u zich dan aan voor de literaire nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijsignatuur.nl.

Adam Johnson

Als het lot lacht

Uit het Engels vertaald door Miebeth van Horn

e-bookeditie, februari 2016

SIGNATUUR

2016

© Adam Johnson, 2015

© Published by arrangement with Random House, a division of Penguin
Random House LLC

Oorspronkelijke titel: *Fortune Smiles*

Vertaald uit het Engels door Miebeth van Horn

© 2016 Uitgeverij Signatuur, Amsterdam, Miebeth van Horn

Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Studio Jan de Boer

Foto auteur: Tamara Beckwith

Typografie: Pre Press Media Groep, Zeist

ISBN gebonden editie 978 90 5672 550 1

ISBN e-book 978 90 449 7475 1

NUR 302

Eerste druk, februari 2016

Tweede druk, e-book, februari 2016

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische veeelvoudingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Ter nagedachtenis aan
Thomas Mannarino, 1964-2007,
en
Eric Rogers, 1970-2012

NIRVANA

Het is laat, en ik kan niet slapen. Ik trek een raam omhoog voor een beetje Palo Alto-lentelucht, maar het helpt niet. In bed, met mijn ogen open, hoor ik gefluister, waardoor ik aan de president moet denken, omdat wij vaak fluisterend praten. Ik weet dat het gefluister in werkelijkheid van mijn vrouw Charlotte komt, die de hele nacht op haar koptelefoon naar Nirvana luistert en de neiging heeft de teksten al slapend mee te mompelen. Charlotte heeft haar eigen bed, een mechanisch geval.

Mijn slaapprobleem is dit: als ik mijn ogen sluit, zie ik voortdurend beelden van mijn vrouw die zelfmoord pleegt. Of beter gezegd zoals ze zou kunnen probéren zelfmoord te plegen, aangezien ze vanaf haar schouders verlamd is. Die verlamming is absoluut tijdelijk, maar zie Charlotte daar maar eens van te overtuigen. Ze heeft vandaag op haar zij geslapen, tegen het doorliggen, en er was iets met de manier waarop ze lag te staren naar het veiligheidshek langs de rand van het matras. Het bed kan met de stem worden bediend, dus als ze kans zou zien haar hoofd tussen de spijlen van het hek te krijgen, hoeft ze alleen nog 'buigen' te zeggen. Terwijl het bed in beweging komt, zou ze binnen een paar seconden stikken. En dan heb je nog de manier waarop ze ligt te staren naar de lus van de kabel die omlaag hangt vanaf de tillift die haar in en uit bed zwaait.

Maar mijn vrouw heeft geen exotische vertrekstrategie nodig, aangezien ze mij heeft laten beloven dat ik haar zal helpen, als de tijd daar is.

Ik sta op en loop naar haar toe, maar ze luistert nog niet naar Nirvana – ze bewaart dat het liefst tot het moment dat ze het 't

hardst nodig heeft, na middernacht, wanneer haar zenuwen echt beginnen te knetteren.

‘Ik dacht dat ik een geluid hoorde,’ zeg ik tegen haar. ‘Een soort gefluister.’

Kort, bot afgeknipt haar omlijst haar vertrokken gezicht, de huid zo vaal als koelkastlicht.

‘Ik hoorde het ook,’ zegt ze.

Op het zilveren schaalje naast haar voice remote ligt een half opgerookte joint. Ik steek hem aan en hou hem bij haar lippen.

‘Wat voor weer is het daarbinnen?’ vraag ik.

‘Winderig,’ zegt ze door de rook heen.

Veel wind is beter dan hagel of onweer, of, God verhoede, overstromingen, wat de sensatie was die ze ervoer toen haar longen net weer begonnen te werken. Maar er zijn verschillende soorten wind.

Ik vraag: ‘Winderig als het gefluit door de blinden, of als het klepperen van stormluiken?’

‘Een stevige bries, sissend en bonkend, als een microfoon in de wind.’

Ze rookt weer. Charlotte vindt het vreselijk om high te zijn, maar ze zegt dat het haar vanbinnen rustig maakt. Ze heeft het syndroom van Guillain-Barré, een aandoening waarbij haar immuunsysteem de omhulling van haar zenuwen aanvalt waardoor, wanneer de hersenen signalen naar het lichaam sturen, de elektrische impulsen uitdoven voordat ze kunnen worden ontvangen. Een miljard zenuwen in haar binnenste zenden signalen uit die overal en nergens naartoe gaan. Dit is de negende maand, een maand die zich aan de grens bevindt van de medische literatuur. Een plek waar de artsen zich niet meer gekwalificeerd voelen om te zeggen of Charlottes zenuwen weer zullen regenereren of dat ze voorgoed in deze toestand blijft.

Ze ademt hoestend uit. Haar rechterarm schokt, wat betekent dat haar hersenen haar arm de opdracht hebben proberen te geven omhoog te gaan en de mond te bedekken. Ze neemt nog een trek en door de rook heen zegt ze: ‘Ik maak me zorgen.’

‘Waarover?’

‘Jou.’

‘Je maakt je zorgen over mij?’

‘Ik wil dat je ophoudt met de president te praten. Het wordt tijd om de werkelijkheid te aanvaarden.’

Ik probeer luchthartig te doen. ‘Maar hij is degene die tegen mij praat.’

‘Hou dan op naar hem te luisteren. Hij is er niet meer. Wanneer je tijd is gekomen, word je geacht stil te vallen.’

Ik knik met tegenzin. Maar ze begrijpt het niet. Ze is aan bed gekluisterd en heeft de tv afgezworen, daarom is ze waarschijnlijk de enige persoon in Amerika die de moordaanslag niet heeft gezien. Als zij de blik in de ogen van de president had aanschouwd toen hij van het leven werd beroofd, zou ze begrijpen waarom ik 's avonds laat met hem praat. Als ze deze kamer zou kunnen verlaten en kon voelen hoe het land probeert te rouwen, zou ze weten waarom ik de hoogste bevelhebber heb gereanimeerd en opnieuw tot leven heb gebracht.

‘Wat mijn gesprekken met de president betreft,’ zeg ik, ‘wil ik je er even op wijzen dat jij een derde van je leven besteedt aan luisteren naar Nirvana, waarvan de songs zijn geschreven door een knaap die zich een kogel door de kop heeft gejaagd.’

Charlotte houdt haar hoofd scheef en kijkt naar me alsof ik een vreemde ben. ‘Kurt Cobain heeft de pijn in zijn leven omgevormd tot iets wat ertoe deed. Wat heeft de president nagelaten? Onzekerheden, leegte, duizend stenen om om te draaien.’

Zo praat ze als ze high is. Ik tik de joint uit en til de koptelefoon op.

‘Ben je klaar voor je Nirvana?’ vraag ik.

Ze kijkt naar het raam. ‘Ik hoor dat geluid weer,’ zegt ze.

Bij het raam tuur ik naar buiten, de duisternis in. Het is een normale nacht in Palo Alto – het geruis van sproeiers, blauwe recyclebakken, een wasbeer die in de gemeenschappelijke tuin aan het graven is. Ineens zie ik het: recht voor mijn ogen hangt een kleine zwarte drone. Zijn minieme servo's zwenken om mij in het oog te houden. Razendsnel graai ik de drone uit de lucht en trek ik hem naar binnen. Ik sluit het raam en de gordijnen, en

bestudeer vervolgens het geval: zijn buitenkant is van zwarte folie die over piepkleine balkjes is gespannen, als de botten van een vleermuisvleugel. Achter een propeller van doorzichtig cellofaan klopt een infrarood motortje van de warmte.

‘Luister je nou eens eindelijk naar me,’ vraagt Charlotte. ‘Schei je nou eens uit met dat gedoe met de president?’

‘Daar is het te laat voor,’ zeg ik en ik laat de drone los. Die stuntelt de kamer rond alsof hij blind is. Is hij autonoom? Heeft iemand hem bediend, iemand die ons huis in de gaten houdt? Ik til hem van zijn luchtzuil en zet de knop uit.

Charlotte kijkt naar haar voice remote. ‘Zet muziek op,’ zegt ze tegen hem.

Ze sluit haar ogen en wacht tot ik de koptelefoon over haar oren zet, waarna ze Kurt Cobain opnieuw tot leven kan horen komen.

Ik word later die nacht wakker. De drone heeft kans gezien zichzelf weer in te schakelen en is me hangend boven mijn lichaam met een straal zacht rood licht in kaart aan het brengen. Ik gooi er een trui overheen, waardoor hij op de grond valt. Als ik gecheckt heb dat Charlotte slaapt, haal ik mijn iProjector tevoorschijn. Ik zet hem aan en de president verschijnt driedimensionaal, met zijn bovenlijf levensgroot in een amberkleurige gloed.

Hij begroet me met een glimlach. ‘Het is fijn om terug te zijn in Palo Alto,’ zegt hij.

Mijn algoritme heeft op de GPS-chip van de iProjector de database van de president doorzocht op verwijzingen naar de locatie. Deze is afkomstig uit een toespraak op een afstudeerfeest die hij op Stanford heeft gehouden toen hij senator was.

‘Meneer de president,’ zeg ik. ‘Het spijt me dat ik u alweer lastigval, maar ik heb meer vragen.’

Hij kijkt nadenkend in de verte. ‘Barst los,’ zegt hij.

Ik ga in zijn blikveld staan, maar ik krijg het niet voor elkaar hem me te laten aankijken. Dat is een van de ontwerpproblemen die ik ben tegengekomen.

‘Heb ik een vergissing begaan door u te scheppen, door u de

wereld in te sturen?’ vraag ik. ‘Mijn vrouw zegt dat u mensen ervan weerhoudt te rouwen, dat de ‘u’ die u nu bent ons ervan weerhoudt te aanvaarden dat de echte ‘u’ er niet meer is.’

De president wrijft over de stoppels op zijn kin. Hij kijkt omhoog en weg.

‘Je kunt de geest niet in de fles terugstoppen,’ zegt hij.

Wat nogal griezelig is, want dat is een zin die hij heeft uitgesproken bij *60 Minutes*, toen hij zijn spijt uitsprak over het legaliseren van burgerdrones.

‘Weet u dat ik degene ben die u heeft gemaakt?’ vraag ik.

‘We zijn allemaal vrij geboren,’ zegt hij. ‘En geen mens mag in een ander handelen.’

‘Maar u bent niet geboren,’ zeg ik. ‘Ik heb een algoritme geschreven op basis van de Linux-kernel. U bent een open source-zoekmachine gekoppeld aan een dialoogbot en een video-compiler. Het programma zoekt het web af en slaat beelden, video-opnamen en gegevens van iemand op – alles wat u zegt, hebt u eerder gezegd.’

Voor het eerst valt de president stil.

Ik vraag: ‘Weet u dat u er niet meer bent... dat u bent gestorven?’

De president aarzelt geen moment. ‘Het einde van het leven is ook een soort vrijheid,’ zegt hij.

De aanslag flitst voor mijn ogen langs. Ik heb de video zo vaak gezien – de autostoet die traag voortkruipt terwijl de president te voet langs de gebarricadeerde menigte paradeert. Iemand in de massa vangt de blik van de president. De president draait zich om en tilt een hand op als begroeting. Dan raakt een kogel hem in zijn buikstreek. Door de klap buigt hij naar voren, zijn ogen gaan omhoog om de schutter aan te kijken. Een blik van herkenning verschijnt in de ogen van de president – herkenning van een bepaald persoon, een of andere waarheid, iets wat hij heeft voorzien? Het volgende schot treft hem in zijn gezicht. Je ziet de schakelaar omgaan – zijn ledematen begeven het en hij gaat neer. Ze legden hem een paar dagen aan een machine, maar het einde was al gekomen.

Ik werp een blik op Charlotte, die ligt te slapen. ‘Meneer de president,’ fluister ik, ‘hebben de first lady en u het weleens over de toekomst gehad, over het ergste wat zou kunnen gebeuren?’

Ik vraag me af of de first lady degene was die de machine heeft uitgezet.

De president glimlacht. ‘De first lady en ik hebben een fantastische relatie. We delen alles.’

‘Maar waren er instructies? Hebt u beiden een plan gemaakt?’

Zijn stem gaat omlaag, begint te galmen. ‘Informeert u naar huwelijksverplichtingen?’

‘Ik neem aan van wel,’ zeg ik.

‘In dat opzicht,’ zegt hij, ‘is onze enige verplichting om op welke manier we maar kunnen elkaar van dienst te zijn.’

Mijn geest peinst over de manieren waarop ik Charlotte mischien van dienst zal moeten zijn.

Dan kijkt de president in de verte, alsof daar een vlag wappert.

‘Ik ben de president van de Verenigde Staten,’ zegt hij, ‘en ik heb deze boodschap goedgekeurd.’

Op dat moment weet ik dat ons gesprek is afgelopen. Wanneer ik naar de iProjector reik om hem uit te zetten, kijkt de president me recht in de ogen, door een perspectivische toevalligheid, veronderstel ik. We nemen elkaar op, zijn ogen staan diep en melancholiek, en mijn vinger aarzelt bij de knop.

‘Zoek je innerlijke besluitvaardigheid,’ houdt hij me voor.

Kun je een verhaal vertellen dat niet begint, dat zich alleen plotseling voltrekt? De vrouw van wie je houdt krijgt griep. Haar vingers tintelen, haar benen worden slap. Algauw kan ze geen koffiekopje meer vastpakken. Waardoor ze uiteindelijk in het ziekenhuis belandt, is de behoefte om te plassen. Ze snakt ernaar om te plassen, maar de verlamming is ingezet: de blaas kan de hersenen niet meer horen. Als een arts van Spoedeisende Hulp een katheter heeft ingebracht, leer je nieuwe woorden – *neuriet, areflexie, ascenderende perifere polyneuropathie*.

Charlotte zegt dat ze vol ‘lawaai’ zit. Vanbinnen is er een ‘storm’.

De arts heeft een grote naald. Hij zegt tegen Charlotte dat ze op de brancard moet gaan liggen. Charlotte is bang om op de brancard te gaan liggen. Ze is bang dat ze nooit meer overeind komt. 'Toe nou, schat,' zeg je. 'Ga nou op die brancard liggen.' Algauw zie je de glycerine-gloed van het hersenvocht van je vrouw. En ze heeft gelijk. Ze komt niet meer overeind.

Vervolgens komt de plasmaferese, dan de hoge dosis immunoglobuline-therapie. De artsen laten terloops het woord 'beademing' vallen.

Charlottes moeder arriveert. Ze heeft haar cello meegenomen. Ze weet alles over het beleg van Leningrad. Ze heeft er een boek over geschreven. Wanneer Charlotte in coma wordt gebracht, vult haar moeder de afdeling neurologie met de treurigste klanken die ooit zijn gehoord. Dagenlang is er niets anders dan het zwiepen van de ventilatorschoepen, de trillingen van apparaten die haar vitale organen in de gaten houden, en Sjostakovitsj, Sjostakovitsj, Sjostakovitsj.

Twee maanden fysiotherapie in Santa Clara. Daar zijn dompelbaden, stimulators die met geluid werken, extern-skelet-loopbanden. Charlotte wordt de kamergenote die de slachtoffers van andere aandoeningen een beter gevoel bezorgt over hun eigen lot. Ze boekt geen vooruitgang, ze is geen 'kei', geen 'kampioen' en geen 'stoere meid'.

Charlotte praat zichzelf aan dat ik haar zal verlaten voor een van de verpleegsters op de afdeling Revalidatie. Ze krijgt me toe dat ik een vasectomie moet laten doen zodat die verpleegster en ik onder een steriele toekomst gebukt zullen gaan. Om haar te sussen lees ik Joseph Hellers autobiografie voor, over het oplopen van Guillain-Barré. Het was de bedoeling dat we zouden opknappen van het boek. In plaats daarvan wordt erin beschreven hoe fantastisch Hellers vrienden zijn, hoe geweldig opgewekt Heller is, en dat Heller zijn vrouw verlaat om met de mooie verpleegster te trouwen die voor hem zorgt. En voor Charlotte is met name het eind van het boek pijnlijk: Joseph Heller wordt beter.

We duikelen in een put vol wanhoop die nauw en diep is, een plek die ons afsluit. Alles zit bij ons in die put – carrières, levens-

doelen, reizen, kinderen –, zo dichtbij dat we ze kunnen laten verdrinken om onszelf te redden.

Uiteindelijk ontslag. En toch voelt het thuis onverwacht onwerkelijk. In een vertrouwde omgeving wordt de onmogelijkheid om normaal te leven versterkt. Maar de kat is blij, zo blij om Charlotte thuis te hebben dat hij een hele nacht opgekruld doorbrengt boven op Charlottes keel, op haar slokdarmincisie. Vaarwel, kat! Terwijl ik in de garage ben, kijkt Charlotte naar een spin die langzaam van het plafond omlaag komt aan één enkele draad. Ze probeert hem weg te blazen. Ze blaast en blaast, maar de spin verdwijnt haar haar in.

Wat nog beschreven moet worden, zijn tests, driftbuien en behandelingen. Wat nog komt is het ontdekken van Kurt Cobain en marihuana. Van al die keren is er maar één moment waarover ik moet vertellen. Het was een normale avond. Ik zat naast Charlotte op het mechanische bed en hield haar tijdschrift omhoog.

Ze zei: ‘Je hebt geen idee hoe graag ik dit bed uit wil.’

Haar stem was rustig, zonder buigingen. Ze had duizend keer vergelijkbare dingen gezegd.

‘Ik zou alles doen om te ontsnappen,’ zei ze.

Ik sloeg de bladzijde om en lachte om een foto met als bij-schrift: STERREN ZIJN NET ALS WIJ!

‘Maar dat zou ik jou nooit kunnen aandoen,’ zei ze.

‘Wat?’ vroeg ik.

‘Niets.’

‘Waar heb je het over, wat gaat er in je hoofd om?’

Ik draaide me om, om naar haar te kijken. Ze was een paar centimeter bij me vandaan.

‘Als het jou niet zo’n pijn zou doen,’ zei ze, ‘zou ik weggaan.’

‘Waarheen?’

‘Hiervandaan.’

Geen van tweeën hadden we het nog over de belofte gehad sinds de avond dat die me ontlokt was. Ik had geprobeerd net te doen of de belofte niet bestond, maar hij bestond wel.

‘Leg je er maar bij neer, je zit met me opgescheept,’ zei ik, en

ik forceerde een glimlach. ‘We zijn voorbestemd, gedoemd om samen te zijn. En binnenkort zul je beter zijn, dan wordt alles weer normaal.’

‘Mijn hele leven is dit kussen.’

‘Dat is niet waar. Je hebt je vrienden en je familie. En je hebt de technologie. De hele wereld is onder handbereik.’

Met vrienden bedoelde ik haar verpleegkundigen en fysiotherapeuten. Met familie bedoelde ik haar afstandelijke, zwartgallige moeder. Het deed er niet toe: Charlotte was te afwezig om zelfs maar te wijzen op haar disfunctionele handen en hun ongevoelige vingertoppen.

Ze rolde haar hoofd opzij en staaarde naar het veiligheidsshek.

‘Het geeft niet,’ zei ze. ‘Dat zou ik je nooit aandoen.’

’s Ochtends, voordat de verpleegsters komen, trek ik de gordijnen open en bestudeer ik de drone in het ochtendlicht. De meeste *stealth*- en voortstuwingsonderdelen zijn confectie, maar de processors zijn nieuw voor me, half verborgen achter een kevlar-schild. Om de drone aan de praat te krijgen, om forensische informatie los te krijgen over wie hem mijn kant op heeft gestuurd, moet ik op mijn werk de *hashreader* te pakken zien te krijgen.

Wanneer Charlotte wakker wordt, leg ik haar hoofd hoger en masseer ik haar benen. Het is ons ochtendritueel.

‘Laten we eens wat schwanncellen genereren,’ zeg ik tegen haar tenen. ‘Het wordt tijd dat Charlottes lichaam weer een beetje myelinemembraan aanmaakt.’

‘Moet je meneertje Zonneschijn nu toch eens horen,’ zegt ze. ‘Jij hebt vast met de president gepraat. Dat is toch waarom je met hem praat, om lekker geïnspireerd te worden? Om achter de wolken de zon te zien?’

Ik wrijf over haar achillespees. Vorige week is Charlotte gezakt voor een belangrijke test, de DTRE, die de reactie diep in de pezen meet en een signaal is voor het begin van herstel. ‘Maak je geen zorgen,’ vertelde de arts ons. ‘Ik weet van een andere patiënt bij wie het ook negen maanden duurde voordat er een reactie

kwam, en die kreeg het voor elkaar om helemaal te herstellen.' Ik vroeg of we contact konden opnemen met deze patiënt om te horen wat hij had doorgemaakt, zodat we weten wat ons te wachten staat. De dokter vertelde dat deze patiënt in Frankrijk opgenomen was geweest, in het jaar 1918.

Na het vertrek van de dokter ging ik naar de garage en begon ik de president te maken. Een psycholoog zou waarschijnlijk zeggen dat de reden waarom ik hem schiep te maken had met de belofte die ik Charlotte had gedaan en het feit dat de president ook een relatie had met degene die hem het leven benam. Maar het is simpeler dan dat: ik moest gewoon iemand redden, en met de president deed het er niet toe dat het te laat was.

Ik tik op Charlottes knieschijf, maar er is geen reactie. 'Ergens pijn?'

'En wat zei de president?'

'Welke president?'

'Die dood is,' zegt ze.

Ik buig en strek de aponeurosis plantaris. 'En hoe is dit?'

'Net een straal koele diamanten,' zegt ze. 'Vooruit, ik weet dat je met hem hebt gepraat.'

Dit wordt een van haar slechte dagen, dat voel ik.

'Laat me eens raden,' zegt Charlotte. 'De president heeft tegen je gezegd dat je naar de Stille Oceaan moet verhuizen en moet gaan schilderen. Dat is opbeurend, waar of niet?'

Ik zeg niets.

'Je zou mij meenemen, hè? Ik zou je assistent kunnen zijn. Ik zou je palet tussen mijn tanden klemmen. Als je een model nodig hebt, leg ik me toe op liggende naakten.'

'Als je het dan zo nodig moet weten,' zeg ik, 'de president heeft tegen me gezegd dat ik mijn innerlijke besluitvaardigheid moet opsporen.'

'Innerlijke besluitvaardigheid,' zegt ze. 'Ik kan wel wat hulp gebruiken bij het opsporen van de mijne.'

'Jij bent vastbeslotener dan iedereen die ik ken.'

'Jezus, wat ben jij zonnig. Weet je niet wat er gaande is? Zie je

dan niet dat ik de rest van mijn leven zo zal doorbrengen?’

‘Rustig aan, schat. De dag is nog maar een paar minuten oud.’

‘Ik weet het,’ zegt ze. ‘Ik word geacht een stadium van verlichte acceptatie of zo te hebben bereikt. Dacht je dat ik het leuk vind dat jij de enige bent op wie ik kwaad kan worden? Ik weet dat dat niet goed is – je bent de enige van wie ik hou op deze wereld.’

‘Je houdt van Kurt Cobain.’

‘Die is dood.’

We horen de ochtendverpleegkundige, Hector, voor de deur halt houden – hij rijdt in een oude auto met een verbrandingsmotor.

‘Ik moet iets ophalen op mijn werk,’ zeg ik tegen haar. ‘Maar ik kom terug.’

‘Wil je me iets beloven?’ zegt ze.

‘Nee.’

‘Toe nou. Als je dat doet, zal ik je ontslaan van die andere belofte.’

Ik schud mijn hoofd. Ze meent het niet – daar zal ze me nooit van ontslaan.

Ze zegt: ‘Zeg alleen maar toe dat je eerlijk met me praat. Je hoeft niet nep en optimistisch te doen. Dat helpt niet.’

‘Ik ben optimistisch.’

‘Dat moet je niet zijn,’ zegt ze. ‘Doen alsof, daar is Kurt Cobain aan doodgegaan.’

Volgens mij was het een geweer dat hij op zijn hoofd had gericht, maar ik zeg niets.

Ik ken maar één regel van Nirvana. Ik karaoke het voor Charlotte: ‘*With the lights on*,’ zing ik, ‘*she’s less dangerous*.’

Ze heft haar ogen ten hemel. ‘Je doet het verkeerd,’ zegt ze. Maar ze grijnst.

Dat probeer ik aan te moedigen. ‘Wat, krijg ik dan geen punten voor mijn best doen?’

‘Hoor je dat dan niet?’ vraagt Charlotte.

‘Wat?’

‘Dat is het geluid van mijn klappende handen.’

‘Ik geef het op,’ zeg ik, en ik ga op weg naar de deur.

‘Omhoog buigen, bed,’ zegt Charlotte tegen haar afstandsbediening. Haar bovenlichaam komt langzaam omhoog. Het is tijd om met haar dag te beginnen.

Ik neem snelweg 101 zuidwaarts richting Mountain View, waar ik codes schrijf voor een bedrijf dat Reputatiebeheerders heet. Waar het op neerkomt is dat het bedrijf gebruikers van Yelp en van Facebook bedreigt om ze negatieve commentaren te laten intrekken over corrupte advocaten en incompetent tandartsen. Het werk is arbeidsintensief, dus werd ik in de arm genomen om een programma te schrijven dat het web zou afzoeken om profielen van klanten te construeren. Het scheppen van de president was nog maar één stap verder.

In de auto naast me zit een vrouw met haar iProjector op de passagiersplek; onder het rijden voert ze een geanimeerde discussie met de president. Bij het volgende viaduct zie ik een oudere man in een bruin jack omlaag staan kijken naar het verkeer. Naast hem staat de president. Ze praten niet, maar staan alleen zwijgend naast elkaar naar de passerende auto's te kijken.

Een zwarte auto zonder chauffeur begint in de baan naast me gelijk met me op te rijden. Als ik sneller ga rijden, doet hij dat ook. Door de rookglazen ramen zie ik dat hij onbemand is – het enige wat erin zit, is een stel batterijen die groot genoeg zijn om ervoor te zorgen dat geen auto hem eruit kan rijden. Al hou ik van autorijden, en al ontspant het me nog zo, ik schakel over op de automaat en schiet de Google-baan op, waar ik het stuur loslaat en voor het eerst weer het web op ga sinds ik een week geleden de president heb uitgebracht. Ik meld me aan en ontdek dat veertien miljoen mensen de president hebben gedownload. Ik heb ook zevenhonderd nieuwe berichten. De eerste is van de knaap die met Facebook is begonnen, en het is geen spam – hij wil me trakteren op een burrito en over de toekomst praten. Het nieuwste bericht sla ik over, dat is van Charlotte afkomstig: ‘Ik wil niet gemeen zijn. Ik ben mijn gevoel kwijt, weet je nog wel? Ik krijg het wel terug. Ik doe mijn best, echt waar, ik doe mijn best.’

Ik zie de president weer, op het grasveld voor een Koreaanse

kerk. De predikant heeft een iProjector op een stoel gezet en de president lijkt zich bezig te houden met een bijbel die voor hem is neergezet op een standaard. Ik begrijp dat hij een spook is dat ons zal blijven achtervolgen tot het land zich heeft verzoend met wat er is gebeurd: dat hij er niet meer is, dat hij ons is afgenomen, dat het onomkeerbaar is. En ik ben geen idioot. Ik weet wat me in werkelijkheid wordt afgenomen, langzaam en onherroepelijk, waar ik bij sta. Ik weet dat ik 's avonds laat naar Charlotte toe moet gaan in plaats van naar de president.

Maar als ik bij Charlotte ben, brengt mijn geest een membraan tussen ons aan om me te beschermen tegen de trilling in haar stem, tegen het kloppen in haar uitgedroogde polsen. Juist wanneer ik weg ben, overspoelt het me – hoe bang ze is, hoe wreed het leven in haar ogen moet zijn. Nu, achter het stuur, denk ik na over het feit dat ze is begonnen zich naar de muur te draaien al voordat het laatste nummer van het Nirvana-album is afgelopen, dat binnenkort zelfs de koptelefoon en de marihuana niet meer zullen werken. Mijn afslag even verderop wordt vaag, en ik besef dat er tranen in mijn ogen staan. Ik rij de afrit voorbij. Ik laat me wegvoeren door de Google-baan.

Als ik thuiskom, zit mijn baas, Sanjay, op me te wachten. Ik had hem een bericht gestuurd om te vragen of een stagiair de hash-reader kon afleveren, maar hier is de man zelf, met het voorwerp in de hand. Theoretisch gesproken zouden hashreaders niet kunnen bestaan. Theoretisch gesproken zou je niet in staat moeten zijn zo'n *full field*-versleuteling te kraken. Maar een kerel in India heeft dat voor elkaar gekregen, een kerel die Sanjay kent. Het ligt gevoelig bij Sanjay dat hij uit India komt, en volgens hem is het een cliché dat een kerel met zijn achternaam een start-up leidt in Palo Alto. Dus laat hij zich SJ noemen en kleedt hij zich helemaal op zijn designschools. Hij is afgestudeerd aan Stanford, maar in feite heeft hij het bedrijfsmodel gejat van een onderneming die Reputatieverdedigers heet. Dat kun je hem niet kwalijk nemen – hij is zo'n type op wie een heel dorp zijn hoop en zijn dromen heeft gevestigd.

SJ loopt achter me aan naar de garage, waar ik de drone aansluit en een slaafcode gebruik om de harde schijf te analyseren. Hij geeft me de hashreader die in Bangalore handmatig in elkaar is gelast met onderdelen van een oud moederbord. Verwonderd kijken we naar het meest geavanceerde stukje cryptografie ter wereld, hier in onze onwaardige handen. Maar als je reputaties in Silicon Valley wilt 'beheren', moet je ervoor zorgen dat je een paar wachtwoorden kunt kraken.

Hij zwijgt terwijl ik de drone initialiseer en er een diagnose op loslaat.

'Lang niet gezien,' zegt hij ten slotte.

'Ik had tijd nodig,' zeg ik.

'Dat begrijp ik,' zegt SJ. 'Ik bedoel alleen dat we je hebben gemist. Je brengt de president weer tot leven, haalt vijftien miljoen mensen naar onze website, en dan zien we je een week lang niet.'

De drone weet dat er iets verdacht is – hij schakelt zichzelf uit. Ik forceer een reboot.

'Dus je hebt een drone aangeschaft?' vraagt SJ.

'Ik heb hem gered,' zeg ik. 'Ik adopteer hem.'

SJ knikt. 'Ik vond dat je moet weten dat de geheime dienst langs is geweest.'

'Op zoek naar mij?' vraag ik. 'Dat klinkt niet echt geheim.'

'Ze waren vast onder de indruk van je president. Ik wel, in elk geval.'

SJ heeft grote, bruine manga-ogen. Hij richt ze nu op mij.

'Ik moet zeggen,' zegt hij, 'de president is een kunstwerk, een naadloos geïntegreerde data-interface. Ik ben diep onder de indruk. Dit maakt alles anders. Weet je wat ik me voorstel?'

Ineens vallen zijn flitsende brillenglazen me op. 'Is dat Android?' vraag ik.

'Jep.'

'Mag ik hem even?'

Hij geeft me de bril aan en ik zoek het montuur af naar het IP-adres.

SJ maakt een weids gebaar. 'Ik stel me voor dat jouw algoritme op Reputatiebeheerders draait. Gewone mensen zouden hun

persoonlijkheid tot leven kunnen brengen, met zichzelf kunnen praten, en het beeld dat de buitenwereld van hen heeft kunnen aanpassen en personaliseren. Je programma is Google, Wikipedia en Facebook ineen. Iedereen ter wereld met een reputatie zou ervoor betalen om zich door jou tot leven te laten brengen, om ze te laten praten, alert... en eeuwig te laten zijn.'

'Je kunt het krijgen,' zeg ik tegen SJ. 'De kern van het algoritme is open source – ik heb een freeware-protocol gebruikt.'

SJ werpt me een breekbaar glimlachje toe. 'Daar hebben we eerlijk gezegd naar gekeken,' zegt hij, 'en blijkbaar heb je er een zevenlaagse encryptie overheen gelegd.'

'Ja, dat heb ik inderdaad gedaan, hè? Jij bent degene met de hashreader. Breek jij de code maar.'

'Ik wil niet dat het zo moet gaan,' zegt SJ. 'Laten we nou partners zijn. Je concept is briljant – een algoritme dat het web afgraast en de resultaten samenvat in een persoonlijke animatie. De president is het bewijs, maar daarmee is ook het idee uit handen gegeven. Als we nu in actie komen, kunnen we dat beschermen, dan is het van ons. Anders heeft iedereen over een paar weken zijn eigen versie.'

Ik wijs niet op de ironie dat SJ ineens degene is die een bedrijfsmodel wil beschermen.

'Is de president voor jou alleen maar een animatie?' vraag ik. 'Heb je met hem gepraat? Heb je geluisterd naar wat hij te zeggen heeft?'

'Ik bied aandelen aan,' zegt SJ, 'karrenvrachten aandelen.'

De drone geeft zijn firewall op als een verleidster die haar hals aanbiedt. Ik zet de hashreader aan, en de processor begint te zoe-men en rode flitsen af te geven. Wij gaan op klapstoelen zitten terwijl hij bezig is.

'Ik heb je mening nodig,' zeg ik.

'Te gek,' zegt hij en hij haalt een zak wiet tevoorschijn. Hij begint een stickie te draaien, en geeft dan de rest aan mij door. De laatste paar maanden bevoorraadt hij me voortdurend, zonder vragen te stellen.

'Wat vind jij van Kurt Cobain?' vraag ik.

‘Kurt Cobain,’ herhaalt hij, terwijl hij met de vloei tussen zijn vingers friemelt. ‘Die vent was zuiver,’ zegt hij, en hij likt langs de rand. ‘Te zuiver voor deze wereld. Heb je weleens de versie van Patti Smith van *Smells Like Teen Spirit* gehoord? Onovertroffen, man.’

Hij steekt het stickie aan en geeft het aan me door, maar ik wuif het weg. Daar zit hij, vanuit de open mond van mijn garage in het chique lover van Palo Alto te staren. Apple, Oracle, PayPal en Hewlett-Packard zijn allemaal begonnen in garages binnen een straal van anderhalve kilometer hiervandaan. Ongeveer een keer per maand wordt SJ nostalgisch en kookt hij voor iedereen op het werk litti chokha. Dan zet hij songs van Sharda Sinha op en krijgt hij een blik in zijn ogen alsof hij weer in Bihar is, het land van de bodhiboom en de scharrelaar. Die blik heeft hij nu. Hij zegt: ‘Weet je, mijn familie heeft de president gedownload. Ze hebben geen idee wat ik hier doe, alsof ik ze zou kunnen duidelijk maken dat ik slechte sushimakers help om Twitter-reaguurders op afstand te houden. Maar de Amerikaanse president, dat snappen ze.’

De burgemeester komt blootsvoets hardlopend langs. Even later rijdt er een reclamebord voorbij.

‘Hé, kun je de president Hindi laten spreken?’ vraagt SJ. ‘Als jij de Amerikaanse president kunt laten zeggen: “Ik heb wel zin in een Pepsi,” in Hindi, maak ik je de rijkste man op aarde.’

Het lampje van de hashreader wordt groen. En ineens is de drone van mij. Ik trek de snoeren los en begin de Android-bril te synchroniseren. De drone maakt meteen gebruik van zijn kortdurende vrijheid om op te stijgen en SJ te bestuderen.

SJ kijkt net zo strak terug.

‘Wie denk je dat hem achter je aan heeft gestuurd?’ vraagt hij. ‘Mozilla? Craigslist?’

‘Daar komen we zo achter.’

‘Stil. Zwart. Radar afgeleid,’ zegt SJ. ‘Ik wed dat dit de zwarte magie van Microsoft is.’

Ineens slaat het nieuwe besturingssysteem aan, de drone reageert, en met behulp van netvliescommando’s stuur ik het ap-

paraat op een rondje door de garage. ‘Kijk eens aan,’ zeg ik. ‘Onze kleine vriend blijkt Google te spreken.’

‘Wauw,’ zegt SJ. ‘*Don’t be evil*, hm?’

Wanneer de drone terugkeert, neemt hij SJ onder vuur met een groene laserstraal.

‘Wat krijgen we verdomme nou?’ zegt hij.

‘Maak je geen zorgen,’ zeg ik. ‘Hij neemt alleen je polsslag en temperatuur op.’

‘Waarvoor?’

‘Hij probeert waarschijnlijk je emoties te peilen,’ zeg ik. ‘Ik vermoed dat het een overgebleven subroutine is.’

‘Weet je zeker dat jij dat ding nu onder controle hebt?’

Ik rol met mijn ogen en de drone maakt een achterwaartse duikeling.

‘Mijn emotie is simpel,’ laat SJ me weten. ‘Het is tijd om weer op het werk te komen.’

‘Dat zal ik doen,’ zeg ik. ‘Er zijn alleen een paar dingen die ik moet regelen.’

SJ kijkt me aan. ‘Er is niks mis mee als je niet over je vrouw wilt praten. Maar je hoeft er niet zo eenzaam mee om te gaan. Iedereen op het werk maakt zich zorgen om je.’

Binnen hangt Charlotte in de tillift, die naar het raam is gereden zodat ze naar buiten kan kijken. Ze heeft een oude yogamaillot aan, die losjes om haar heen hangt, en ze ruikt naar de cederolie waarmee haar therapeut haar inwrijft. Ik loop naar haar toe en zet het raam open.

‘Jij kunt gedachten lezen,’ zegt ze, en ze ademt de frisse lucht in.

Ik zet haar de bril op, en het kost haar ogen een minuut rond knippen voordat de drone van mijn handen omhoogvliegt. Er verschijnt een brede glimlach op haar gezicht als ze hem opdrachten laat uitvoeren – in de lucht blijven hangen, draaien, de servo’s van de camera laten zwenken. En dan gaat de drone ervandoor. Ik kijk hem na terwijl hij het grasveld oversteekt, rond de composthopen laveert en op weg gaat naar de gemeenschappelijke tuin. Hij zweeft langs de borders, en al heb ik niet het uitzicht

dat Charlotte in haar bril heeft, ik zie dat de drone de bloesem van de zomerpompoen, de dikke onderkant van de romatomaten inspecteert. Hij gaat omhoog langs het traliewerk voor de bonen en volgt de watermeloenen aan de hand van hun navelstreng. Als ze haar lapje grond bereiken, slaakt ze een zucht.

‘Mijn rozen,’ zegt ze. ‘Ze zijn er nog. Iemand heeft voor ze gezorgd.’

‘Ik laat jouw rozen toch niet doodgaan?’ zeg ik.

Ze laat de drone elke bloem inspecteren. Voorzichtig stuurt ze hem door de felgekleurde bloemblaadjes, hij strijkt langs de bloemen, en dan stuurt ze hem weer naar huis. Zodra hij weer voor ons hangt, buigt Charlotte een stukje naar voren en snuffelt aan de drone. ‘Ik had nooit gedacht dat ik nog eens mijn rozen zou ruiken,’ zegt ze, en haar gezicht bloost van hoop en verbazing. De tranen beginnen te stromen.

Ik zet haar bril af, en we laten de drone daar hangen.

Ze werpt me een blik toe. ‘Ik wil een kind,’ zegt ze.

‘Een kind?’

‘Het is negen maanden geleden. Ik had er al een kunnen hebben. Ik had deze hele tijd iets nuttigs kunnen doen.’

‘Maar je ziekte dan,’ zeg ik. ‘We weten niet wat er nog komt.’

Ze sluit haar ogen alsof ze iets omarmt, alsof ze een waarheid vasthoudt die haar na aan het hart ligt.

‘Als ik een kind had, zou dit alles nog zin hebben voor me. Dan had ik een reden. In elk geval zou ik iets hebben om na te laten.’

‘Zo moet je niet praten,’ zeg ik. ‘We hebben het erover gehad dat je zo niet moet praten.’

Maar ze wil niet naar me luisteren, ze wil haar ogen niet open doen.

Ze zegt alleen: ‘En ik wil vanavond beginnen.’

Later neem ik de iProjector mee naar het schuurtje. Hier verrijst de president en komt hij in het gouden middaglicht tot leven. Hij trekt zijn kraag en zijn manchetten recht, haalt zijn duim langs een zwarte revers omlaag alsof hij alleen bestaat in het ogenblik voordat een camera hem live naar de wereld zal uitzenden.